

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročilna lista:
Celo leto . . . K 50.—
Pol leta 26.—
Četrt leta 13.—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto 66.—
Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.
Uredništvo i. upravnštvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila
se računajo po K 1.80
od enoredne pettivrste
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

102. številka.

Maribor, dne 15. septembra 1920.

Letnik XII

Demokratje so v zadregi.

„Willst du, mein Liebster, ein Tänzchen mit mir wa-
gen,
nur frisch gewagt, ich nehm es auf.“

Gospodje demokratje so v zadregi. Volilni boj se pričinja, treba zasesti postojanke za napad in za odboj. Gospodje generali gledajo okrog, kam bi postavili svoje krdelce, da bi prišlo v bojnem metežu vsaj nekoliko do veljave. Zdihujejo, kakor tisti mož v Levstikovih satiri:

„Kam bi človek se zaril,
da bi kolom guzo skrill?“

V tej zadregi so prišli na čisto posebno idejo: Hočejo kar enostavno prepisati naši stranki, kam in kako naj se postavi in kakšno bojno geslo naj si izbere, da bo bojevanje zoper njo lažje. V zadnji „N. Dobi“ (od sobote, dne 11. t. m.) predpisuje dr. V. Kukovec, da mora Slovenska ljudska stranka iti v boj s klicem: „Proč od Beograda!“ Kakor si je slavni srednjeveški španski vitez don Kišot s svojo domišljijo iz mlinov na veter naredil sovražne viteze velikane in se potem spustil z njimi v boj, tako si hoče dr. Kukovec ustvariti nasprotnika po svoji domišljiji in se potem z njim bojevati. V svojem navedenem članku slika že vse strašne posledice tega nevarnega gibanja. Ustavotvorna skupščina bo — ako zmagajo med Slovenci in Hrvati stranke, ki stoje na programu: „Proč od Beograda!“ — za redno delo nesposobna. Država vsled tega sicer še ne bo razpadla, varovali jo bodo Srbi in vsi Mohikani med Slovenci in Hrvati, vladalo se bo absolutnim načinom dalje. Demokratje bodo pri tem prišli celo v prijetni položaj, da se jim ne bo treba ozirati na gospodarske potrebe celokupnega prebivalstva, ampak bodo skrbeli samo za koristi svojih maloštevilnih petičnih pristašev. Seveda bo država imela od tega škodo, a krivda ne bo zadel demokratov, ampak izključno le one stranke, ki hočejo razbiti državo. Tako izvaja dr. Kukovec in sklene: „Kdor logiko tega izvajanja priznava, vedel bo, kaj da pomeni geslo proč od Beograda za Slovence.“

Logiko izvajanj v navedenem članku priznavamo tudi mi. Priznamo, da je dr. Kukovec tokrat napisal za svoje razmere izvenredno logičen in jasen

članček. Seveda je pa vse skupaj samo boj z mlino na veter, ker je samo plod njegove domišljije, da pride stranka v boj s klicem: „Proč od Beograda!“ Kaj pa, če pojde v boj z drugačnimi klici, na primer s klicem: „Proč za zaščito milijonarjev! Prisilimo jih, da zidajo hiše!“ — „Proč s švindlom nacionalizacije industrije! Mi hočemo socializacijo!“ — „Ven z davkom na vojne dobičke in z oddajo velikih premoženj!“ — „Ven s postavo o prisilnem delu vseh! Zakaj bi n. pr. pri kmetu delali vsi člani rodbine od najmanjšega vsak po 16 ur na dan, delavci po 8 ur na dan, nekateri ljudje pa samo par ur ali pa nič?“ itd.

Vidite, da imamo na razpolago jako veliko bojnih klicev, tudi takih, katere gospodje demokratje ne slišijo radi, ker so zanje, kakor pravi tista pesem:

„Gregor gluhi je na uho,
Gregor gluhi je na obe,
kar najbolje sam on ve!“

Ce pa hočete na vsak način, da se trčimo na polju centralizma, smo tudi tukaj na razpolago in lahko zapojemo ter bom tudi zapeli jako krepko centralistično pesem. Centralizirati je treba n. pr. skrb za občinske reveže in javno dobrodelnost sploh. Če mu bi n. pr. kmetске občine morale skrbeti za reveže, ki so svoje moči izrabili po mestih in po tovarnah za demokratske bogataše? — Centralizira naj se ljudsko šolstvo v tem smislu, da prevzame država zidavo šol. Fant gre iz te šole pa svetu za delavca, deklet gre v mesto za služkinjo, s tem, kar so se otroci naučili, koristijo vsem drugim, najmanj pa domači občini.

Seveda bi bilo gospodom demokratom najbolje vseč, če bi se bil boj pod geslom: „proč od Beograda!“ z ene in „za Beograd!“ z druge strani. Najbolj všeč bi jim bilo seveda, če bi mogli vse nasprotnike proglasiti za puntarje in protidržavnike ter poslati nad nje srbske pandurje. Državotvorni patriotizem je njihova edina pozitivna ideja, a kaj početi, če se sovražnik ne pokaže na tej postojanki, tudi če ga je dr. Kukovec že zagledal v svojem preroškem zanosu? Lahko se mu zgodi, kakor tistim avstrijskim generalom, ki so v starih dobrih časih na manevrih delali lepe načrte: „Sovražnik mora priti ob tej uri in foli-

ko minut od te strani in biti toliko močen.“ Prišel je po predpisih in bil po predpisih tepen. Ko se je pa začela vojska in je šlo zares, ter je prišel sovražnik nekoliko preje in od druge strani, kakor bi imel priti po pravilih avstrijske strategije, so bili seveda avstrijski generali tepeni.

Socijalistični babilonski stolp.

Socijalistična stranka je danes pred vstopom v volilni boj za konstituanto kot svetopisemska gradba babilonskega stolpa. Spominjamo se še dobro v ujedinjeni socijalistični stranki „Naprejevih“ bojnih klicev, ki so pozivali na volilni boj, ki bi naj zagotovil zmago proletarijatu. Socijalistično organizirane proletarske mase so bile tedaj podobne donebesnemu babilonskemu stolpu, kateremu je manjkala le še streha — razpis volitev.

No, pričakali in doklicali smo vendar le volitve, ki pa niso pokrile socijalističnega babilonskega stolpa, ampak nekdo je socijalističnim zidarjem in graditeljem zmesal jezike tako, da danes ne razumejo več eden drugega in se se ravno pred volitvami razšli pri že razkričani donebesni politični moči v najmanj sedem različnih strank, ki se danes mrcvarijo med seboj bolj nego poprej meščanske stranke in socijalisti. Na kako ujedinenje proletarijata pred volitvami niti misliti ni, razdvoj v stranki je preglobok ter osebno preoster, da bi se tekom nekaj tednov u-blažil v skupen volilni nastop. Radi tega socijalističnega notranjega razpora pa je tudi potihnil po socijalističnih glasilih poprej tako mogočni klic, ki je izzival na volitve. Vodje razcepljenega proletarijata uvidevajo, da jih je sicer dovolj zakasneli razpis volitev še prehitel, radi tega po večini molče o volitvah v strahopetnem pričakovanju, da jih bodo porazile tudi tokrat v volilnem boju meščanske stranke.

Razdvojene socijaliste danes ne plaši samo notranji razdor na sedem med seboj se grizečih strank, ampak sitnarila jim bo, da, skoro onemogočena sestava kandidatne liste za vse različne stranke. Krog „Napreja“ je menda danes edino le še g. milijonar Kristan, ki bo baje kandidiral kar na lastno pest — brez privržencev ter volilcev kot kvalificiran in ne-

LISTER.

Brat Narodnič:

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

XX.

Za god sv. Jožeta je bilo napovedano skupno sv. obhajilo vseh Orlov. Naši fantje so bili takoj pripravljani. Saj bo ob enem za Veliko noč!

Cerkvenih slovesnosti so se vedno radi udeleževali. Cutili so, da je njihov kraj posebno prazničen, kedar stopi v službo Najvišjega. Pri procesijah so imeli častno mesto in so prav lepo nastopali.

Veliki teden so stražili Božji grob. Vsako uro sta stala dva v najstrožjem pozoru pred Najsvetejšim. Na vernike je ta častna straža prav spodbudno vplivala.

„Naši fantje se bodo končno celo naučili, kako se je treba obnašati v hiši božji . . .“
Dva sem opazoval na straži.

Tik sebe sta imela po enega na les naslikanega evangeljskega stražnika z dvignjenima sekirama. Ta dva moža sta bila od nekdanj moja dobra znanca. Ko sem bil prvič pred Božjim grobom, smo se spoznali. Bili smo takoj prijatelji, da sem imel mnogo več z njima opraviti, nego s samim gospodom Bogom. Pa tudi pozneje jih nisem nobeno Veliko noč prezrl.

Poleg orlovske straže sta se mi zdela drdogleda možakarja še bolj huda. Naravnost v rdeča fanta sta imela uprte oči in hudo grozeče sta dvigala svoji sekiri.

Orla pa nista nič videla. Strmela sta vsak na določeno mesto Božjega groba in sta imela vsako mišico na vajetih. Se trepalnice se jima niso smele samovoljno gibati. Vsaka poteza na obrazih je razodela eno neomahljivo misel: Vstrajati do konca ure!

Pa ni majhna stvar! Če hočeš vedeti, kako dolga zna biti ena ura, pojdi poizkusit!

Stražnik na desni čuti to dolgost. Prsti leve roke mu krčevito grabijo orlovske čepice. Celjusti sta mu strastno sklenjeni. Obraz mu je pobledele, potne srage odsevajo z njega pri svečinem plamenu v mrfaškem sijaju. Oko mu zdaj strmi kakor prikovano v določeno smer, zdaj blodi kakor v skrbeh po tesni okolici . . .

Le nekaj hipov sem opazoval. Zdelo se mi je, da se vsa ta prikazen odbija name in na meni ponavlja.

Stražnik vstrepeta — lahen vzdih — in že se je zgrudil k nogam tovariša . . .

Okoli Groba je završalo. Dvignili smo ga in odnesli na zrak. V nekaj minutah je bil dober.

Ampak neizrečno ga je bilo sram. Huje se mu nisi mogel zameriti, nego če si ga spomniš: Kako je bilo takrat pri Božjem grobu?

Tisto leto so imeli Orli še enkrat skupno sv. obhajilo. Ne vem več, kakšna prilika je bila.

Zdelo je huje, ker ni bilo ob enem za Veliko noč . . .

Dan poprej srečam enega naših fantov v Ljubljani. V praznični obleki je pohajal po cestah.

„Oho! Kaj pa ti postopaš po mestu? Ali si prodal par volov?“

„Ah, kaj že! Saj vidiš, da nimam nič seboj.“
„To se mi ravno čudno zdi. Menda vendar nisi prišel praznovat, ko te doma čaka polno dela.“

„Res me čaka. Ampak ta orlovska stvar . . . No, pustiva to!“

„Kaj? Orlovska stvar? Ta naj bi te bila pripeljala v mesto? Kdaj si pa postal orlovski gorečnik?“

„E, gorečnik nisem in ne bom. Ampak ko sem že zraven, moram držati, dokler bom.“

„Dobra je ta! Ti si mož! Toda ne posveti se mi v glavi, kaj bi imel danes Orel v Ljubljani.“

„Saj nima. Nič nisem dejal. Pusti me! No, ali pa, če že hočeš! Saj vem, da mi ne boš dal miru, K spovedi sem prišel za jutri.“

„A a? No, vidiš! To je pa lepo od tebe. Na božjo pot takorekoč. Ampak taka čemernost zavoljo tega? Saj menda nisi farizej?“

„Ravno zato, ker nisem. Celo jutro že premišlujem, zakaj moram k spovedi. Poprej sem hodil za Veliko noč in mir besedi. Sedaj se pa kar na lepem izmislijo.“

„Za misijon si pa že tudi šel.“

„No, tisto tudi.“

„Vidiš, sedaj je pri nas misijon.“

„Kakšen?“

„Orlovski . . .“

Trenutek je pomislil. Vprašujoče me je pogledal, če sem zinil samo grobo šalo, ali sem hotel v duhovitihih besedah povedati dober nauk.

Pa sva se oba prav iskreno zasmejala. Jaz sem bil ponosen, da sem tako ob kratkem toliko povedal. „No, da! Saj nič ne rečem. Tebe sem že vajen, da bi najrajši vedno pridigal. To ti pa naravnost povem: K spovedi ne grem rad.“

„Jaz tudi ne. Ampak pravijo, da je dobro.“

„To vem sam, naj pravijo ali naj ne pravijo. Potreben sem, ne rečem. Nikoli me ni bilo kaj priča. Vendar je to zame najhujša pot. Celo jutro že hodim okoli in tuhtam, Ali naj grem res k spovedi, ali naj odstopim od Orla?“

Zasmilil se mi je, da sem se mu moral hudo smejati.

„To je pa res možka! Ali ne najdeš nobene druge poti?“

„Kakšno le?“

„Hm! Sam ne vem. Poizkusiva! Če bi šel brez spovedi k obhajilu. Ali če bi brez spovedi in obhajila ostal pri Orlih?“

„Neumnost! Taka hudoba brez spovedi k obhajilu! Če bi bil tak svetnik, bi se ne bal spovedi. Pa tudi druga pot je zanič. Če so vsi drugi zraven — ali naj sam izostanem? Ne, toliko možat sem pa. Če danes ne bom pri spovedi, me ne boš videl več pri Orlih!“
Dalje prihodnjic.

kvalificiran ustavotvorni kandidat. Vsa akademsko izobrazena Kristanova avantgarda je ušla med komuniste, kjer vodi že vsak abiturient svojo stranko in bo nastopil kot samostojen kandidat.

Naravnost izključeno je, da bi zamogle vse razne stranke socijev, komunistov-desničarjev in levičarjev postaviti samostojne kandidatne liste, ker jim predvsem manjka kvalificiranih kandidatov.

Za razdvojene socialiste pomisleka vredna volilna zadeva pa bodo tudi volilne škatle. Vprašanje je, če bo vlada toliko darežljiva, da bo nabavila za vsako socialistično stranico posebno volilno škatlo. Pa vzemimo, vladna blagajna pokaže toliko darežljivosti in preskrbi socialistom vse škatle. Sedaj si pa predstavimo našega proletarca, ki bo stopil v volilni lokal in se postavil pred najmanj sedem socialističnih škatel. Kako bi mogel kdo od ubogega delavca zahtevati, da bo pri pogledu na sedem škatel spustil kroglic v pravo skrinjico, ker danes večina socijev niti ne ve: ali so socialisti, narodni socialisti, komunisti, desničarji ali levičarji itd.

Vočigled vsem tem pomisleka vrednim volilnim težkočam je pač umevno, da molčijo vsa socialistična glasila od „Napreja“ do mariborske „Enakosti“ o volitvah v konstituante.

Svoj čas je „Naprej“ vedno poročal o Kristanovemu smehu in posmehu v ministrstvu in v parlamentu, a sedaj že dolgo nismo nič čitali o smehljajočem obrazu g. ministra na razpoloženju, poslanca in milijonarja Kristana. Kaj bi neki pisal „Naprej“, ako bi mi sporočili nekaj o našem smehu, ko gledamo ta razdor še pred kratkim tako donebesno močne Kristanove stranke. Za smehom mora priti žalost, — ta stari pregovor velja tudi za nekdanj čez vse stranke prezirljivo se smegljajočega gospoda generala Kristana.

Zadnji smeh, najboljši smeh, to si naj zapomni g. Kristan in njegovi politični pristaši — sedaj najljubejši njegovi nasprotniki.

Kratko in malo, Kristanova armada je danes nred volitvami babilonski stolp, krog katerega se preganjajo njegovi zidarji in graditelji z zmešanimi jeziki, nerazumevaajoč eden drugega.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Zaroka regenta Aleksandra? Razni listi poročajo o zaroki regenta Aleksandra z romunsko princesijo Marijo, drugo hčerko romunskega kralja. Zaroka se je baje izvršila povodom regentovega obiska v Parizu.

Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo se bodo vršila med 20. in 30. t. m. v doslej še nedoločnem kraju. Jugoslovanska zastopnika bosta Pašič in dr. Trumbič.

Na ministrskih sejah v Beogradu rešujejo uradniško vprašanje. Razpravlja se tozadevno na podlagi načrta službene pragmatike, katerega je izvršilo ministrstvo za konstituante. Vzrok, da se rešitev tega vprašanja zavlačuje tako dolgo so ravno naše finance.

Naše čete so prejele iz Beograda zapoved, da preperečijo z oboroženo silo vsak prehod d'Annunzijeve čete na naše ozemlje.

Na Koroškem so začeli Italijani znatno ojačevati svoje čete. Od Beljaka do St. Vida so razvrstili celo divizijo.

Italija.

Tržaško delavstvo se baje pripravlja, da zasede te dni po vzgledu delavstva v Italiji, tvornice. Splošna delavska stavka, ki je bila za Trst že napovedana, je odpuščena.

D'Annunzio je slavil proklamacijo „Reggenze italiane del Carnero“ s sprevedom, ki se je začel z istrske meje. Sprevedu je načeloval D'Annunzio, jezdeč na konju. V sprevedu je bila razvita nova reška zastava poleg staroreške in italijanske. Seve, sprevedniki so prepevali tudi D'Annunzijevo himno, katera blati SHS narod in napoveduje pogin Jugoslaviji. Slavnostno komedijo je posetilo mnogo gostov iz Italije. Zaključek slavlja je bil plés na D'Annunzиеvem trgu.

Italijanske delavske organizacije so se izrekle proti diktaturi proletarijata. Tozadevna resolucija je bila sprejeta z 591.000 proti 409.000 glasovom.

Avstrija.

V Avstriji in osobito na Dunaju vlada veliko pomanjkanje kruha. Vsled pomanjkanja žita in moke so znižali kvote moke, dokler ne pride jugoslovansko žito (da bodo lahko siti našega kruha hujskali proti nam na Koroškem. Op. ured.)

Madžarska.

Madžarska je obvestila našo vladó, da namerava ogrski parlament odposlati v Narodno predstavništvo v Beograd svoje odposlanstvo iz postavcev. Govori se, da bi radi stopili v stik z Jugoslavijo samo madžarski nasprotniki Habsburžanov in zastopniki malih kmetov. Zatrjuje se tudi, da bi rada odposlala Madžarska delegacijo v Beograd za stran mirovne pogodbe, katera se ni rafificirana od madžarske strani. Naše Narodno predstavništvo je izjavilo ogrskemu parlamentu po svojem zastopniku, da sicer načeloma nikakor ne odklanja tega obiska, ampak samo smatra sedanj položaj med Jugoslavijo in Madžarsko kot neprikladen za take posete.

Anglija.

Angliji preti v najkrajšem času splošna stavka vsega delavstva. Pričakujejo izbruh stavke 18. t. m.

Grška.

Preiskovanja o atentatu na Venizeloso so dognala, da se je skovala cela zarota v St. Moriz pod vodstvom princa Andreja, brata bivšega kralja Konstantina. Ako bi se bil atentat posrečil, bi bila izbruhnila v Atenah revolucija, ki bi bila porinila atentatorjem v roke državno moč. Raditega razkritja bodo obtoženi vsled soudeležbe pri velenjazi princ Andrej Theotokis in drugi grški politiki, ki se skrivajo sedaj po Svici in so v službi bivšega kralja.

Rusija—Poljska.

Mirovna pogajanja med Rusijo in Poljsko se bodo pričela v Rigi 18. t. m. Poljska delegacija je odpotovala v Gdansk, odkoder jo popelje angleška torpedovka v Rigo. Ruska delegacija je na potu v Rigo od 11. t. m.

Wrangl poroča, da je zajel v provinci Jekaterinosava celo boljševiško brigado s štabom vred.

Dnevne vesti.

Razmejitvena komisija v Mariboru. Razmejitvena komisija v Mariboru je na predlog našega delegata in proti predlogu delegatov Avstrije določila, da se mora državna meja v odseku Kokošnjak—Sv. Lovrenc držati natančno v mirovni pogodbi določenih točk. Uravnava meje je dopustna samo med temi že določenimi točkami in sicer tako, da se približuje kolikor le mogoče premi črti med določenimi točkami. Ta določba je zelo velike načelne važnosti. Določilo se je, da se na državni meji pri Radgoni takoj izvede tehnični pregled stare ogrske meje. Avstrijski delegati so se temu upirali z izgovorom, da bi se ljudstvo razburjalo. Obveljal je naš predlog, da se tu dela takoj pričnejo.

Cehoslovaška carinska komisija v Jugoslaviji. Dne 11. t. m. se je v Mariboru vršila zelo važna konferenca, katera bo uredila promet med Cehoslovaško in Jugoslavijo. Cehoslovaška komisija je ugotovila, da je blagovni promet med Cehoslovaško in Jugoslavijo že več mesecev prefrgan, vsled česar trpi ne samo Cehoslovaška, ampak tudi Jugoslavija. Temu so krive naravnost neznosne razmere predvsem na carinskem uradu v Mariboru. Cehoslovaška vlada je sklenila napraviti tem neznosnim razmeram na naših carinskih uradih konec. Naši vladi bo komisija stavila ultimatum: ali vlada takoj stori potrebne korake za rdnno in točno uradovanje carinskih uradov v Mariboru, Ljubljani in v Zagrebu, ali pa bo Cehoslovaška uknila ves nadaljni promet z Jugoslavijo. Zlasti v Mariboru je komisija ugotovila naravnost kričeče razmere pri carinskem poslovanju. O teh razmerah katere so naši listi že opetovano ožigosali in o katerih že vrabci na strehi čivkajo, bomo ob drugi priliki obširneje poročali. Ali ni sramota za celo državo, da mora tuja vlada poseči vmes, da napravi red na naših carinarnah?

Koroški plebiscit hočejo Italijani izsiliti v prilog Avstrije. Koroškim Nemcem ter nemškutarjem raste greben, ker zbirajo Italijani celo divizijo od Beljaka do St. Vida. Med koroškim nemštvom se splošno govori, da bodo poskrbele italijanske čete po odhodu jugoslovanskega vojaštva za red in mir v plebiscitni coni. Nemci upajo, da bodo Italijani na ta način izsilili za Avstrijo ugodni izid glasovanja na Koroškem.

Jadranski odbor protestira na vrhovni svet. Odbor Jadranskega zbora in poslanci iz zasedenega ozemlja, zbrani v Zagrebu, so odposlali protestno brzojavko na vrhovni mirovni svet v Pariz, v kateri protestirajo z vsjo odločnostjo proti samovoljni proklamaciji D'Annunzijeve „Reggenze“ in prosijo vrhovni svet za pravično rešitev jadranskega vprašanja. Odbor je brzojavil tudi beograjski vladi in dr. Trumbiču, da zastavi vse moči, da občuva našo zemljo pred nadaljevanjem nasilne zasedbe od strani Gabrijele D'Annunzija.

Streli na slovenskega duhovnika v Trstu. 12. t. m. je pridigoval v cerkvi Sv. Antona novega v Trstu polnoštevilno zbranim Slovincem kaplan Guštin v slovenskem jeziku. Med pridigo je vdrla v cerkev množica mladih ljudi, ki je vznemirjala poslušalce. Naenkrat sta počila v cerkvi dva strela, ki sta povzročila splošni pobeg občinstva. Nekdo je ustrelil na pridigarja, ki pa k sreči ni bil zadet. Duhovnik je pobegnil s pridiznice, nakar sta ga pograbila dva uniformirana postopača in ga aretirala. Na policiji so dognali, da duhovnik v svojem govoru ni zabavljial čez „blaženo“ Italijo, so ga izpustili, ne da bi bili preiskali napad na cerkev in strele na našega duhovnika. Takih bogokletnih surovosti si niso dovoljevali v svetovni vojni niti Madžari!

D'Annunzиеva pustolovstva. D'Annunzijeve pustolovstev noče biti konca ne kraja. Sprl se je že z laško vladó, s poveljnikom vojne mornarice, z reškimi prebivalstvom, a na vse zadnje se je sprl s papeževim delegatom na Reki Constantinijem. Poslednji se namreč protivi ustavi, kakor jo je proglasil D'Annunzio, ker vsebuje mnogo točk, ki nasprotujejo verskim čutom. Constantini očita D'Annunziju popolno brezboštvo.

Italijani po Donavi pred Beograd. Na Donavi pred Beogradom se je 13. t. m. prvič pojavil italijanski monitor z italijansko zastavo. Monitor je plul po

reki mimo Beograda v Budimpešto, ker je plovba po Donavi prosta. Beograščani so se čudili laško-izzivalni drznosti.

Svečana proklamacija SHS pravoslavnega patrijarhata. V Sremskih Karlovcih se je vršila 12. t. m. proklamacija pravoslavnega patrijarhata (ujedinenje srbsko-pravoslavne Cerkve v skupni patrijarhat). Slovesnosti je prisostoval regent Aleksander. V patrijarhatskem dvoru se je prečitala vsem vladikam regentova proklamacija. Pri slovesnosti je bil nadvse navdušeno pozdravljen regent, ki se je pa takoj po slavlju vrnil nazaj v Beograd. Ob tej priliki je odlikoval regent ministra verstva Marinkoviča z redom Karadjordjeve zvezde, 3 metropolitite z lento Sv. Save, 7 vladik z zvezdo Sv. Save.

Beograjski komunisti pogoreli. V seji državnega sveta v soboto dne 11. septembra se je vršila razprava o pritožbi beograjskih komunistov, ker um je bilo zabranjeno prevzeti občinsko upravo v Beogradu. Ministrski svet o teh pritožbah ni razpravljjal, ker je bila ena pritožba nezakonitimi potom predložena neposredno svetu in ne preko ministra za notranje posle, druga pritožba je pa bila prekasno vložena preko ministra za notranje posle.

Zborovanje v Skalah pri Velenju. Napovedano zborovanje za 19. septembra t. l. je preloženo iz važnih vzrokov na prihodnjo nedeljo, dne 26. t. m. s sledečim sporedom: Zjutraj po prvem sv. opravilu se vršita dva shoda za Jugoslovansko strokovno zvezo ter za Kmetško zvezo. Popoldne istega dne, takoj po večernicah, pa se vrši veliki ljudski tabor za celo Šaleško dolino. Povabljeni so vsi somišljeniki krščanskega mišljenja in vse krščanske organizacije Šaleškega okrožja. Torej: kmetje, delavci, žene in vsa zavedna mladina, pridite vsi ta dan popoldne na omenjeni šaleški tabor v Skale. Na obeh shodih poročajo tuji govorniki.

Medvedja nadloga na Koroškem. Nedavno je neka zver, baje medved, napravila na planinah nad Volšperkom na Koroškem zelo veliko škodo med čredami ovac in goveje živine. Zver so tamkaj preganali a sedaj se je pa pojavila na jezerskih in belskih planinah. Samo posestniku Hribarju na Kortah je zver raztrgala osem ovac. Tudi več drugih posestnikov je prizadetih. Nek pastir, ki je videl zver od daleč, je izpovedal, da je bil medved. Tudi lovci so že ugotovili, da je zver skoro gotovo medved. Na škodljivca se je spravila cela vrsta lovecev in upajo, da bo kmalu odklenalo.

Griza še vedno močno razsaja v okolici Celja, zlasti v krajih proti Vojniku, Prekorju, Lahomni itd. „Mladika“ v Ptujju. Gospodinjka šola v internatu „Mladika“ v Ptujju daje gospodinjstvo in splošno izobrazbo. Pouk traja eno leto. Vpisovanje bo v soboto 18. septembra od 10. do 12. ure na imenovanem zavodu.

Popis invalidov. Ministrstvo za socialno skrbstvo je izdalo naredbo, s katero se določa popis vseh invalidov in popis družin padlih vojakov, ki imajo pravico do pokojnine ali preskrbnine. Popisovali bodo župani. Zglasiti se morajo pri županu bivališča vse tiste osebe, katere bivajo stalno v svojem kraju, in katere imajo pravico do pokojnine ali preskrbnine. Izkazi morajo biti izgotovljeni še pred koncem septembra, vsled česar se naj invalidi, družine padlih, sirote brez očeta in matere, siromašne družine onih oseb, katere je sovražnik usmrtil iz političnih ali vojaških razlogov, civilni invalidi in tuji državljani invalidi, nemudoma zglasijo pri županu svojega stalnega bivališča.

Za SKZ je daroval č. g. dekan Jos. Dekort v ljubnem 50 K namesto venca na grob preč. g. stoln. dekanu Jože Majcenu. Tisočera hvala!

Ruška koča bo še nadalje oskrbovana, kakor dosedaj. Izletniki in turisti dobe torej še nadalje pijačo in hrano ter lahko prenočujejo. Zaključek letne sezone se bo pravočasno naznanil. Naznanjamo pa, da baš sedaj gradimo tretjo kočo, ki je namenjena v prvi vrsti zimskemu čuvaju, ki pa bo imel ključ od Ruške koče in Planinke. Na ta način bo Ruška koča tudi čez zimo na razpolago izletnikom, ki bodo lahko tam nočevali ter dobili vino in priprosto hrano. — Odbor.

Domača politika.

Radikalna zмага. Po poročilih notranjemu ministrstvu so pridobili radikali pri zadnjih občinskih volitvah v Srbiji 100 občin več nego vse druge stranke.

„Enakosti.“ Sobotna „Enakost“ odgovarja nekaj na naš članek: „Boljševiki grečo“, toda tega odgovora nismo mogli razumeti. Citali smo enkrat, dvakrat, trikrat nismo marali, ker smo postali prepričani, da bi bilo istotako zaman. Reči zamoremo samo z nemškim pesnikom: „Da steh' ich nun, ich armer Tor, und bin so klug als nie zuvor.“ Samo toliko se nam zdi, da pobija našo trditev, da tudi komunizem sam na sebi še ne pomeni rešitve narodnega vprašanja. Ponavljamo torej še enkrat: prepričan sem, da bo narodnostni boj obstajal še dalje, tudi če zмага sotejalizem ali komunizem, zadržal bo samo nekoliko drugačno obliko. Narodnostno vprašanje je socialno vprašanje, če hočete: konkurenčni boj dveh socialnih enot. Ko so Nemci zagospodovali po naših krajih, je nemški plemenitaš iztrebil slovenskega, da bi lahko sam brez konkurenta odiral ljudstvo. V birokratični državi je nemški uradnik hotel imeti nadvlado nemščine, zato da bi slovenski uslužbenec in uradnik ne delal konkurence nemškemu. Nemški kapitalist je

odiral slovenskega proletarca, hotel ga je držati v gospodarski odvisnosti in kulturni zaostalosti, da bi ga lažje izrabljali. Istotako je pa po obmejnih krajih tudi socializem v veliki meri raznarodoval našega proletarca, a to iz dveh razlogov. V socialističnem gibanju, ki je družil Nemce in Slovence, so bili Nemci duševno in številno jačji element. Naravno je torej, da se je slabši del organizacije prilagodil silnejšemu in polagoma se v nji topil. Socialisti so popolnoma v nemar puščali narodno vprašanje in naglašali samo razredni socialni boj. S tem so puščali germanizacijski popolnoma prosto pot. Nacionalizem je lahko pritisikal, kolikor je hotel, nemški socializem mu je puščal prosto pot in odtegoval še slovenske delavske množice, da niso mogle staviti odpora. Ako zmaga socializem na celi črti, ta konkurenčni boj ne bo odpravljen. Kakor sta konkurenta med sabo dva tovarnarja ali dva trgovca, tako tudi dva delavca-proletarca. Večjo moč bo imelo ono delavstvo, kjer bo večja masa, večja kultura in boljše, že starejša organizacija, a to bo pri Nemcih in Italijanih. Na Koroškem n. pr. bo nemški proletarec zavladal nad slovenskim, na Primorju pa laški, in v tem slučaju se bo z narodnim bojem začelo odkraja, sredi socialističnih vrst.

„Samostojna“ razkrinkana. Generali „Samostojne“: Mermolja, Urek, Drogenik, Smidt, Sancin in njihovi pribočniki vpijejo na shodih, da „Samostojna“ ni v nobeni zvezi z liberalno („demokratsko“) stranko. In zapeljani ljudje to kar slepo verujejo. Vprašamo jih: Ali še tudi danes to verjamete? Danes, ko agitira glavni najbolj zagriženih liberalcev dr. Zerjav v svoji „Domovini“, v „Jutru“, mariborska glavna liberalna stebra Voglar-Koderman v svojem „Delavcu“ in „Taboru“ in celjski dr. Kukovec v svoji „Novi Dobi“, je jasno, da „Samostojna“ ni samostojna, ampak je popolnoma pod kurateljo svojih roditeljev-liberalcev. Govorniki na shodih Samostojne renatačijo samo čez „farje“ in „klerikalce“, a proti liberalcem se ne upajo ziniti korajžne besede, ker — ne smejo. „Kmetijski list“ in vsi lepaki ter letaki Samostojne napeljujejo vodo na mlin liberalne brezverske stranke. Javna tajnost je, da je liberalni kralj Matjaž dr. Groga Zerjav dal odpreti pri demokratiških bankah zatvornice rezervnih fondov. S temi je „Samostojna“ za silo zamašila luknjo, ki je nastala vsled nesrečne koruze pri „Ekonomu“; demokratska stranka daje Samostojni že več mesecev papir za „Kmet. list“ itd. Kdor še vedno verjame, da „Samostojna“ ni popolnoma liberalna stranka, ima zaplankane možgane.

Nečedno sredstvo samostojnežev. Na „samostojno“ slavnost na Planini je jurklosterski bogataš Smidt pripeljal nekega Srba, ki se je kopal v Rimskih toplicah. Ko ga je peljal na Planino, so samostojni priganjači razglasili, da je ta Srb poljedelski minister Velizar Jankovič. In res se je na slavnosti na Planini in po celem kozjansko-laškem okrožju razkričalo, da je minister Jankovič zapustil svojega prijatelja dr. Korošca in se je popolnoma zapisal gospodom pri Samostojni. Mi smo zadevo zasledovali in smo doznali, da dotični Srb ni bil nihče drugi, nego nek Avramovič, bogati prekupec žita, svinj in masti iz Srbije, ki ima toliko bogastva, da se lahko koplje v kopaljšču za milijonarje v Rimskih toplicah. V „Kmetijski list“ so sicer gg. samostojneži napisali, da je bil Avramovič na Planini, a v planinskem okrožju so kričali vsi mali in veliki, da je to minister Velizar Jankovič. S takimi nečednimi agitacijskimi sredstvi ne boste prijadrjali daleč!

Na Pesnici bo dne 19. septembra velik dirindaj Samostojne. Mi jim nočemo kaliti veselja. Naj zborujejo s svojimi nemčurskimi glavarji kakor in kolikor se jim zljubi. Prav posebno pa jim privoščimo svežinskega Paskola, ki sedaj noč in dan agitira za pesniško komedijo. Priporočamo g. Mermolja, naj naprosi Paskola, da mu prižene tih dož mejo iz Nemške Avstrije kaj „bauernbündlerjev“ iz Ernovža in Lipnice, kamor tako rad smuka. Obenem svetujemo prirediteljem, da povabijo na „slavnost v Pesnici“ vse svoje tihotape in druge prijatelje. Naj ne pozabijo na svoje mariborske očete, osobito naj ne izpustijo advokata in zagovornika nemčurskih glavačev, Sokoča dr. Kodermana. Z njegovo udeležbo bo dobila celja slavnost poseben sloves.

Volilno gibanje.

Važno za naše zaupnike. Do 25. septembra (in ne do 21. septembra, kakor se je prvotno poročalo), morajo biti volilni imeniki za ustavotvorno skupščino (državni zbor) gotovi. Župani naj torej hitijo sestavljati imenike. Župni uradi naj grede županom pri sestavi na roko, kakor so jim naročila okrajna glavarstva. Pri sestavi imenikov pazite na te-le točke: Volilec je vsak moški, ki je dne 25. septembra star 21 let, ki je jugoslovanski državljan, nima kake kazni, ki ga izključuje od volilne pravice; 2. volilec je vsak tisti, ki dne 25. septembra biva redno 6 mesecev v dotični občini; 3. moški, ki so se leta 1910 pri ljudskem štetju zapisali za Nemce, nimajo volilne pravice; 4. reklamacije in volilne imenike bodo morali župani predložiti sodniji, katero mu bo naznanilo okrajno glavarstvo; 5. zaupniki Kmetске zveze naj takoj prepisujejo pri občinskem uradu celoten volilni imenik; 6. v vsaki občini sestavite takoj volilni odbor; 7. volilni odbor naj pregleda volilni imenik in sestavi takoj reklamacije. — Vse podrobnosti volilnega reda in pravil za volitve bodo dobili okrajni in krajevni odbori Slovenske kmetске zveze od tajništva KZ v Mariboru.

Važno za volitve v konstituanto. Po volilnem zakonu bo razdeljena Jugoslavija na 57 volilnih okrožij. Koliko poslancev da pride na posamezna volilna okrožja, o tem bo še sklepal državni zbor v Beogradu. Po volilnem zakonu pride na 30.000 prebivalcev v vsakem volilnem okrožju po eden poslanec. Ako bi pa bil preostanek prebivalcev večji od 17.000 prebivalcev, tedaj volh dotično okrožje še enega poslancev. Slovenija bo obsegala 3 volilna okrožja. Ljubljana sama dobi 4 poslancev. Kranjska brez Ljubljane in brez zasedenega ozemlja z okrajem Borovlje dobi 15 poslancev. Stajersko z velikovškim okrajem in Prekmurjem dobi 21 poslancev. Ako se bo rešilo jadransko vprašanje po Wilsonovem načrtu, nam pripadeta še 2 poslancev.

Celotno število poslancev: Srbija 157, Crnagora 8, Vojvodina 44, Bosna 63, Dalmacija 11, Hrvatska 93, Slovenija 40.

Tudi pomota. „Službene Novine“ objavljajo, da se je v ukaz o volitvah za ustavotvorno skupščino vkradel tiskovni pogrešek. Ukaz nosi datum 3. sept., mesto 7. sept. 1920. Vsled tega se morajo tudi vsi nadaljni roki premakniti za štiri dni. Občine morajo sestaviti volilne imenike do 25. sept. in jih poslati 26. sept. sodnim dvorom prve stopnje, torej dež. sodišču ljubljanskemu, oziroma okrožnim sodiščem v Novem Mestu, Celju in Mariboru. Reklamacijsko postopanje se konča dne 6. nov. in od 11. do 21. nov. se vlagajo kandidatske listine pri deželnem sodišču ljubljanskem in pri okrožnem sodišču v Mariboru. Torej celo tako važna odredba ne more biti brez nerodne napake!

Nemci po krvi in po plemenu. „Jutro“ piše, da „Nemci po krvi in plemenu“ nimajo volilne pravice. Zadeva je sama na sebi čisto logična in pravična. Nemci imajo opcijsko pravico, torej še niso naši državljani v polnem obsegu. Vsled tega tudi ne morejo voliti. Kočljivo bo samo, kako se bo pri nas presojalo, kdo je Nемеc „po krvi in po plemenu.“ Ali bodo vsakega, kdor je osumljen nemškega plemena, pozvali na policijo, da ga preiščejo? Ali bodo v kemičnih laboratorijih preiskavali o dvomljivih slučajih, kakšna je njegova kri? Avstrijsko ljudsko štetje ne more biti merodajno, lastna izjava tudi ne, še manj obnašanje v preteklosti. Na vsak način bo po naših krajih to vprašanje povod mnogim zapletljajem.

Poslovnik ustavotvorne skupščine. Beograjska demokratska „Pravda“ poroča, da je ustavnemu odseku predložen načrt poslovnika za ustavodajno skupščino ter se silno hujuje, da je ta poslovnik zelo absolutističen in nazadnjaški ter kaže popolnoma Protičevega duha, vsled tega da je za demokratsko polstranko čisto nesprejemljiv. Mi tega poslovnika doslej nismo videli, naše mnenje pa je, da mora pri naših sedanjih razmerah biti zelo absolutističen, ker v obratnem slučaju bo nemogoče uspešno zborovanje. Zlasti mora vsebovati odredbe proti poslancem, ki ne posečajo sej ali povzročajo kravale.

Manifestacijsko zborovanje JDS v Ljubljani. V nedeljo, dne 12. t. m. je priredila jugoslovanska demokratska stranka „manifestacijski shod“ v Ljubljani kot uvod v volilni boj. Župana dr. Ivana Tavarija je prišla bolezen, nadomestoval ga je podžupan dr. Triller. Programatični govor je imel dr. Kramer. Govoril je o državnem edinstvu in potem še nekoliko o gospodarskih zadevah. O prvem je govoril samo le staro, o drugem ni povedal nič novega. Dr. Triller je citiral moderne pesnike in govoril proti svobodni trgovini. V resoluciji, katero so sklenili, so napovedali „boj proti plemenskim, kulturnim in gospodarskim separatistom.“ Drugega nič. Popoldne so priredili veselico.

Iz Maribora.

Himen. V Mariboru se je poročil dne 14. t. m. g. dr. Jež, sekijski oddelni načelnik v ministrstvu za socialno skrb z gospico Pavlo dr. Povalejevo. Mlademu vzor-paru srčne destitke in obilo sreče!

Poročil se je v Studencih pri Mariboru v soboto, dne 11. t. m. g. Aleksander Alt z gđc. Adelo Šmidovo, nadučiteljico istotam. Bilo srečno!

„Tabor“, glasilo mariborskih naddemokratov se v svoji zadnji nedeljski številki pod zaglavjem: „Gotovo vsled interesov“ silno hujuje, da se med drugimi imeni naših mest še vedno rabi za naš jugoslovanski Maribor označba Marburg in zahteva, da se ta označba povsod odpravi. Dobro, toda le dosledno! Vprašamo samo, zakaj se pa ravno v isti tiskarni, v kateri se tiska „Tabor“ še tudi tiska „Marburger Zeitung“? Doslednost, kje si?

Javno nabita laž. Na onih slavni vratih Mariborske tiskarne, kjer priobčuje „Tabor“ svojo svetovno politiko v izvlečkih, čitamo vsak ponedeljek: „Tabor“ danes (v ponedeljek) edini list.“ Gospodje okrog „Tabora“ so pač presneto kratkega spomina ali pa pogleda, da jim ni znano, da izideta v Mariboru razven dojenčka „Tabora“ v ponedeljek tudi „Taboro“ švabska sestra „Marburgarica“ in „Straža.“ „Tabor“, „Marburgarica“ in „Straža“ — ali je to eden in edini list? Tak je monopol na resnicoljublje pri gospodih demokratih okrog „Tabora.“

Izpred sodišča. Pred približno 14 dnevi je bilo ukrađeno v uradno zaprti gostilni Lovca na Pobrežju čevljarškemu mojstru Avgustu Krois iz Maribora pri nekem popivanju pri objemu iz žepa čez 1000 Kz denarnice vred. Tat je zakopal denar na neki bližnji nji vi ter tajil svoj zločin; energičnemu postopanju orožništva se je pa vendar posređilo, celo stvar razjasniti. Okrožno sodišče Maribor je prisodilo drzemu tafu šest tednov ječe.

Vpisovanje za šole na dekliškem zavodu „Vesna“ je 16. in 17. t. m. od 9. do 12. ure predpopoldne. Na zavodu se nahajajo sledeče šole: 1. enoletna kuhinjska-gospodinjstva šola, 2. I. in II. letnik obrtne šole za belo šivanje in obleke; 3. izobraževalno strokovni tečaj: a) trgovskega značaja, b) jezikovnega in umetniškega značaja, c) gospodinjstva značaja. — Vodstvo.

Začetek pouka na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Mariboru. Redni pouk v šolskem l. 1920-21 se prične dne 20. septembra 1920. Sprejem in vpisovanje se izvršita dne 16. in 17. septembra od 8. do 12. in popoldne od 15. do 17. ure v sledečem redu: 1. Za dekliško ljudsko šolo I in v poslopju te šole v Miklošičevi ulici. 2. Za dekliško ljudsko šolo IV v Cankarjevi ulici (t. j. dekliška meščanska šola II in dekliška ljudska šola IV) v šolskem poslopju v Cankarjevi ulici. 3. Za dekliško ljudsko šolo III na Zrinjskega trgu (prej vадница razpuščeneга ženskega učiteljišča) v poslopju te šole na Zrinjskega trgu. 4. Za vse v Magdalenskem predmestju in delavniški koloniji stanujoče deklice v poslopju dekliške ljudske šole na Magdalenskem trgu in za dečke v deški ljudski šoli III Ruška cesta. 5. Za dečke, ki posečajo meščansko šolo, v poslopju deške meščanske šole v Krekovi ulici. 6. Za deško ljudsko šolo I v poslopju nekdanjega ženskega učiteljišča na Zrinjskega trgu. 7. Za ljudsko deško šolo II na Slomškovem trgu v poslopju te šole, če ne pride še tukaj naknadna izpremembra. 8. Za deško ljudsko šolo IV v poslopju te šole v Samostanski ulici. — Glede meščanskih šol se odloča: a) Vsi meščanskošolski učenci bodo zahajali v deško meščansko šolo v Krekovi ulici. b) Učenke meščanskih šol, katere obiskujejo slovenske razrede, bodo zahajale v dekliško meščansko šolo II, Cankarjeva ulica. c) Učenke meščanske šole, katere obiskujejo nemške razrede, se priklopijo meščanski šoli I, Miklošičeva ulica. Stariši ali njih zastopniki se opozore, da morajo otroke dovesti k vpisovanju ter predložiti krstni list in izpričevalo o cepljenjih kozah tehi otrok, če možno tudi domovnico. Za tuje, tukaj nešooloobvezne otroke, ki žele vstopiti v kako mestno šolo, se vplača pri šolskem vodstvu predpisani znesek 50 K za šolsko leto. Opozarja se, da se morajo vsi tuji učenci in učenke, ki prestopijo v kako mestno šolo, odjaviti pri svojem šolskem vodstvu in prinesiti s seboj tozadevno potrdilo. Šolska vodstva se pooblaščajo sprejemati tuje otroke v ljudske in meščanske šole na ustno prošnjo v slučaju prostora in proti dokazu dobrega reda iz npravnosti. V ostalem ostanejo dosedanja predpisi pri postopanju glede predčasnega sprejemanja. Šolska vodstva se morajo ravnati pri tem po razglasu mestnega šolskega sveta od 30. 8. 1913, št. 1597.

Davkoplačevalci mesta Maribor se opozarjajo, da tekem 14 dni vplačajo pri mestni blagajni naknadna doplačila povišanih občinskih doklad, ker se bodo morala sicer po preteku tega časa zaračunavati zakonito predpisane opominovane pristojbine.

Repertoire Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru.

Sobota, dne 18. septembra: Otvoritvena predstava Hlapci. Izven abon.

Nedeljo, dne 19. septembra: Divji lovec. Izven abon. Torek, dne 21. septembra: Samska domačija. Izven abon.

Dopisi.

Celje. Prenovitev našega mesta od dne do dne lepše napreduje. Med vojsko opustošene ceste in ulice se pridno popravljajo, poslopja prezidavajo. Upamo, da se popravijo še ostale ceste in ulice ter se tudi pogleda nekoliko pri železniškem prehodu od Rebeškove hiše. Priporočamo zdravstveni oblasti in drugim organom.

Dobrna pri Celju. V nedeljo 12. t. m. je predaval g. dr. Zupanc o nalezljivih boleznih s posebnim ozirom na grižo. Dne 8. t. m. pa znani pomolog g. Jankovič o spravljanju sadja in kako napravljamo sadjevec. Zbralo se je obilo občinstva, ki je z veliko pozornostjo sledilo poljudnim predavanjem. Taka predavanja so za naše ljudstvo velike važnosti in se predavateljema izreka tem potom prav prisrčna zahvala.

Narodno gospodarstvo.

Kovani denar za Jugoslavijo. Naše finančno ministrstvo je že prejelo prvo pošiljatev kovanega denarja, druge ostale bodo sledile do konca tega meseca. Ko bodo vse pošiljatev kovanega denarja zbrane pri finančnem ministrstvu, bo oddan denar prometu. Finančno ministrstvo bo izdalo posebno ostre odredbe proti špekulacijam s kovanim denarjem, zelo obšutne kazni bodo pa naložene na iztihotapljenje kovanega denarja.

Ponarejeni tisočdinarski bankovci. Pojavili so se ponarejeni tisočdinarski bankovci, ki jih je razločiti od pravih po zelo finem papirju, med tem ko je oni od pravih dokaj hrapavo priprost. Ti ponarejeni tisočdinarski bankovci krožijo tudi po Mariboru.

Iz Avstrije vtihotapljeni eno- in dvokronski bankovci. V naše obmejne kraje so nam naši avstr. sosedje vtihotapili veliko število čisto novih eno- in dvokronskih bankovcev, ki imajo serijo 1300—1400. Južna železnica tehi vtihotapljenih serij na postajah ne sprejema.

Agrarna reforma.

Ker se bodo vršile kmalu volitve v agrarne odbore, zato objavljamo kako se to vrši. Natančne podatke dobiš v naredbi sami (Uradni list z dne 27. februarja t. l.). Vsi ti agrarni odbori bodo le posvetovalni organi; odborniško mesto je častna služba in noben odbornik nima pravice zahtevati povračila ali nagrade za izvrševanje odborniške dolžnosti.

Občinski agrarni odbori.

Občinski agrarni odbor se izvoli izmed občanov samih. Volilno pravico imajo vsi predstojniki družin (gospodarji), ki se pečajo s kmetijstvom. Obrtniki, trgovci, uradniki in drugi, katerih izključni posel ni kmetijstvo, nimajo volilne pravice; volilno pravico pa imajo tudi vsi kmetijski delavci in hlapeci, ako imajo svojo družino. Kjer je v družini ženska gospodar, ima ona volilno pravico. Za družino se smatra po naredbi vsako samostojno gospodarstvo z vsemi člani, živeči do sedaj v istem gospodarstvu.

Ko je volilni imenik gotov, se mora razgrniti na občinskem uradu in mora biti vsakemu na vpogled za dobo 8 dni. V ti dobi se morajo napraviti vse reklamacije, katere mora župan ali njegov namestnik sporočiti tekom treh dni glavnemu poverjeništvu za agrarno reformo v Ljubljani. Ta mora tekom nadaljnjih 8 dni priziv rešiti; čel v tem času priziv ni rešen, ga je smatrati za odbitega.

Volilni imenik se sestavi tako, da se razdelijo vsi volilni upravičenci v peti kategorij, in sicer v:

1. skupino one, ki nimajo nič svoje zemlje;
2. skupino one, ki nimajo toliko zemlje, kolikor bi jo mogli obdelati s svojo družino;
3. skupino one, ki imajo toliko zemlje, kolikor je morejo obdelati s svojo družino;
4. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo z lastno družino in s pomočjo najetih delavcev (deklet, hlapeci in stalni dninarji);
5. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo samo z najetimi delavci ali dajejo zemljo v zakup.

Prva in druga skupina tvorita eno volilno skupino in volijo na vsakih deset upravičencev enega od bornika. Tretja, četrta in peta skupina tvorijo drugo volilno skupino in volijo na vsakih 20 upravičencev ravnotako enega odbornika. Izvoljeni odborniki tvorijo občinski agrarni odbor. Tekom 7 dni po volitvi mora volilna komisija sklicati te odbornike k seji, ki izvolijo iz svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika.

Volitve vodi župan ali njegov namestnik, ki pokliče iz prve volilne skupine v volilno komisijo dva, iz druge pa enega člana. Poleg tega se lahko pokliče v komisijo na zahtevo tudi po en zastopnik raznih strank. Zoper nepravilne volitve je dopusten priziv na glavnega poverjenika za agrarno reformo.

Pravice občinskih agrarnih odborov.

Občinski agrarni odbor ima pravico predlagati:

- a) koliko veleposestniške zemlje, kje in za koliko zakupnino naj se da v zakup onim družinam občine, ki so za to upravičene;
- b) koliko drv za kurjavo, stavbnega lesa in strelje naj dobe upravičene družine iz veleposestniških gozdov;
- c) katere skupne naprave v melioracijske ali druge svrhe naj se napravijo ali vzdržujejo na veleposestniških zemljiščih (jarki za namakanje, drenaže, pota itd.) in kdo naj vzdržuje oziroma nadzira te naprave.

Občinski agrarni odbor ima potem pravico za zbiranje materiala, ki je potreben za izvedbo agrarne reforme, zlasti:

- a) koliko zemlje in v kakšni kulturi (gozd, travniki, njive itd.) potrebujejo posamezna posestva v občini zaradi zakrožitve in izpopolnitve, primerne družinskim in delovnim razmeram obdelovalčevim, kakor tudi krajevnim pridelovalnim in gospodarskim pogojem;

b) koliko kmetijskih posestev, ki so primerna za samostojno gospodarstvo, se je vtelesilo veleposestvom kako se je to zgodilo, kje so njih prejšnji lastniki oziroma njih pravni nasledniki, zmožni za obdelovanje zemlje;

c) koliko oseb in družin je v občini, ki se pečajo z obdelovanjem zemlje, ki je pa doma nimajo v zadostni meri, da bi mogli ob njej živeti s svojo družino ter se zato žele izseliti v drug del države na večje posestvo.

Okrožni (okrajni) agrarni odbori.

V okrožni agrarni odbor izvolijo občinski agrarni odbori svoje zastopnike in sicer pride na 10 odbornikov iz prve volilne skupine (skupine 1in2) po en odbornik, iz druge volilne skupine pa na vsakih 20 odbornikov 1. Imena teh odbornikov je javiti okrajnemu glavarstvu in poverjeniku za agrarno reformo. Seje okrožnega odbora kliče okrajno glavarstvo. Naloga teh je, predlagati:

1. koliko zemlje in v kakšni kulturi se odkaze od razpoložne veleposestniške zemlje v zakup vsaki izmed občin njih okrožja in koliko znašaj zakupnina;
2. kje se odkaze vsaki občini kurivo, stavbni les in strelja in proti kakšni odškodnini;
3. kako naj se razsodijo med posameznimi občini njih okrožja spori, ki se tičejo užitkov iz veleposestev v smislu prehodnih odredb.

Deželni agrarni odbor.

Deželni agrarni odbor tvorijo vsi predsedniki okrožnih agrarnih odborov. Naloga deželnega agrarnega odbora je:

1. da predlaga, koliko zemljišč veleposestnikov in katera zemljišča je ohraniti v javne svrhe (za kmetijske sole, vzorna posestva itd.);
2. da oddaja mnenja o zakonskih in naredbenih načrtih, zadevajajočih agrarno reformo, ter predlaga dotične potrebne ukrepe in odredbe.

Društvena naznanila.

Sv. Jurij ob j. žel.

Dne 19. sept. ob 3. uri popoldne priredi Okoliška požarna bramba v Št. Jurju ob j. žel. v gledališki dvorani Kat. Doma igrokaz: „Županova Micka“. Po predstavi prosta zabava.

Sv. Križ pri Ljutomeru.

Ganljivo in poučno igr. „Moderno suženjstvo“ ponovijo naše Orlice v nedeljo, dne 19. septembra 1920 takoj po večernih. Igra je vredna, da si jo vsakdo pogleda. Na sporedu so tudi pevke in tamburaške točke. Domašini in sosede, pridite!

Mala naznanila.

Razna:

Dražba 3 toplokrvnih in 3 mrazlokrvnih žbincev, katera se vrši dne 18. septembra 1920 ob 10. uri popoldne v državni žrebčarni na Selu pri Ljubljani. 754

Deklica-učenka

se sprejme na stanovanje in hrano Studenška ulica 6, I. nadstropje, Maribor. 751

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur zlatnine in srebrnine. Cene umerne. Postrežba točna. **IGNACU, MARIBOR** TRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Naročajte naše liste!

Raznašalci

za naše liste se sprejmejo proti dobremu zaslužku **CIRILOVA TISKARNA.**

Proda sei

Pohišstvo za spalno sobo iz trdega lesa kompletas, kuhinjska oprava se proda. Naslov v upravnistvu. 753

Harmonij bolj nov, dobro ohranjen, od tvrčke Lenarčić, dvo vrstni, z 6 spremeni, se proda. Ogleda se in iave za ceno pri Jos. Braudi, orglarski mojster v Mariboru. 751

OBLEKO.

Priproste in najknejše. Točno in solidno delo. Dobro blago. Ceneje kakor kjerkoli, samo pri: **ALOJZIJ ARBEITER**, Maribor, Dravska ulica št. 15, (pri starem mostu). 401

VINA

iz Haloz, lastnega pridelka in najboljše kakovosti, prodaja v steklenicah

Jos. Starčič, trgovec
Maribor, Trubarjeva ulica (prej Lutrova ulica). 750

2 železna motorna voza,

en transporter za žagane sani z valjarji vred za mračne žago, dobro uporabljivo staro železje za kovače in ključavničarje, lesene vijake, kakor tudi posteljne žime proda zelo po ceni Janex Sirak, ključavničarski mojster, Maribor, Pobrežka cesta 15. 741

Malo posestvo

5 oralov se proda. Trbonje, Vuzenica pri Peku 41. 747

Službe!

Vdova, poštna in zanesljiva srednjih let išče službe za gospodinjvo v katoliško hišo, naj si bo v mestu ali na deželi. Dopisi na pošto ležeče Ormož št. 20. 748

Hočete kupiti po nizki ceni??
Potem si oglejte veliko zalogo

čevljev 701
dokolenic (gamaš) oblek perila torbice za trg polnih košar in raz. galant. blaga ter vrvi iz prave konoplje pri

Jakoba Lab, Maribor, Glavni trg št. 2.

ZNANO JE!
da se v veletrgovini manufakturnega blaga

Karel-a Worsche
v Mariboru, Gospodska ulica

dobiva vsakovrstno manufakturno blago v največji izbiri po najnižjih cenah

KAVARNA CENTRAL
V MARIBORU, GOSPODSKA ULICA,
v sredini mesta,

se kot prva slovenska kavarna v Mariboru priporoča za obilen obisk vsem Jugoslovanom

G. VALJAK,
KAVARNAR

Novejše!

Regent Aleksander odpotuje v Sarajevo 17. t. m. spremljan od raznih ministrov in generala Jankoviča.

D'Annunzio pozivlja v posebnem manifestu italijanski narod, da naj sam reši jadransko vprašanje.

Narodno predstavništvo se je pečalo v zadnjih sejah z mirovno pogodbo z Bolgarije, in začela se je tudi debata o mirovni pogodbi z Avstrijo.

Pogajanja o rešitvi jadranskega vprašanja med Jugoslavijo in Italijo se pričnejo 20. t. m. Pogajanja se bodo vršila v Ljubljani ali v Gorici in celo Opatija se imenuje. Dr. Trumbič bo stal pri teh pogajanjih na stališču: Reke in vzhodne Istre ne priznavamo Italijanom.

Po poročilih iz Ankone so zasedle D'Annunzijeve čete otoke: Rab, Crez in Krk.

V Luzernu v Švici so zborovali 29. avgusta monarhisti: Bivši avstrijski zunanji minister grof Berthold in drugi so govorili za vzpostavitev monarhije pod cesarjem Karlom.

Pristaši, zbirajte za volilni sklad!

Oskrbnik (Wirtschaftler)

s štirimi ali petimi delavnimi močmi, za poljedelstvo, živinorejo in mlekarstvo se sprejme v opekarni v Lajtersbergu. 750

ŽEPNI KOLEDARČEK
CENA K 7-50 ZA LETO 1921 CENA K 7-50

IZDALA IN ZALOZILA TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

TRAVERZE vse dolgoti, profil 14 do 22 cm, ima v zalogi po **NIZKI CENI TRGOVINA ŽELEZNINE**

PINTER & LENARD
MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

AKO imate kaj za prodati? **K** hačete kaj kupiti? **O** iščete službo? Inserirajte v naših listih in uspeh je gotov!